

Грибинюк Д. В.
НТУ «ХПІ»

ЕФЕКТИВНА ПОДАТКОВА СИСТЕМА І ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Актуальність обраної теми полягає в тому, що останнім часом, серед найгостріших проблем нашої держави залишається використання фундаментальних інструментів стимулювання національної економіки, які зосереджені у податковій системі. Використання важелів податкової політики є потужним способом впливу на соціально-економічний розвиток країни. Податки впливають на економіку через дохід кінцевого використання економічних агентів та зміну відносних цін. Рівень оподаткування в економіці вимірюється відношенням загальної суми фіскальних вилучень до суми доходів фірм і домо-

господарств (ставка сумарного оподаткування доходів, або середня ставка податку).

Вітчизняна податкова система, на сьогодні, не відповідає потребам ринкової економіки. Надлишковий податковий тиск призводить до згортання виробництва і, відповідно, до зменшення доходів бюджетів усіх рівнів. Головними недоліками податкової політики в Україні, що заважають ефективній роботі вітчизняних підприємств, є: неоптимальна податкова структура, надмірний податковий тиск на вітчизняного товаровиробника, антистимулююча дія системи надання податкових пільг, переважання питомої ваги непрямих податків над прямими, що гальмує стимули до розвитку виробництва, велика питома вага стягнень із собівартості продукції (приблизно до 20-30% структури собівартості) та складність процедури оподаткування.

За формою оподаткування в Україні класифікують два види податків: прямі та непрямі. На сьогоднішній день головну увагу та резонанс в уряді України викликають саме непрямі податки. Варто зауважити, що, на думку багатьох експертів, головну проблему становить не ставка податку на додану вартість, а саме спосіб його адміністрування, який забезпечує складні корумповані механізми в країні, наприклад, в системі повернення ПДВ (податок на додану вартість) експортерам.

В умовах сучасного стану економіки України, при спаді виробництва, висока ставка ПДВ і недосконалість його механізму суттєво «б'є» по бізнесу. Таким чином для зниження податкового тиску на підприємців необхідно знизити ставку даного податку.

Також особливою проблемою податкової системи залишається велике навантаження на фонд оплати праці, близько 55% (за даними Міністерства фінансів України). Його скорочення повинне призвести до виведення бізнесом реальних розмірів заробітних плат з «тіні». Але подібні заходи повинні супроводжуватися посиленням контролю за обігом готівкових грошей з боку уряду.

Ще одним ефективним методом є підвищення штрафних санкцій до суб'єктів, які мають податкову заборгованість перед державою. В усіх країнах ОЕСР (організація економічного співробітництва та розвитку) накладаються штрафи за затримку при сплаті ПДВ. Ці виплати передбачають або одноразовий штраф у вигляді процента від податку, або базуються на щомісячному накопиченні неоплаченої суми, або поєднують обидва зазначені методи.

Таким чином для реформування податкової системи необхідно по-перше, збільшити питому вагу прямих податків шляхом проведення реструктуризації податкової системи, що зробить процес оподаткування значно прозорішим і відповідно збільшаться надходження до бюджету, по-друге, знизити податковий тиск на юридичних і фізичних осіб з метою активізації підприємницької діяльності, удосконалити механізм нарахування і сплати ПДВ; зменшити коло і поступово відмінити пільги в оподаткуванні, що зрівняє в правах і можливостях підприємців і збільшить розмір податкових надходжень, максимальне спрощення механізму оподаткування, удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ.

Всі ці заходи значною мірою вплинуть на підвищення ефективності податкової політики і покращення стану вітчизняної економіки в цілому.